

TARTALOM

Előszó	9
--------------	---

Első rész

A TÖRTÉNELMI REGÉNY MŰFAJI KÉRDÉSEI A KEMÉNY-REGÉNYEK ÉRTELMEZŐ HORIZONTJÁBÓL

I. A TÖRTÉNELMI REGÉNY ELMÉLETE KÖRÜLI DILEMMÁK.....	19
1. A műfaji értelmezés anomáliái	21
2. Romantikus, realista vagy biedermeier jelenség a 19. századi történelmi regény?	31
3. Történelmi regény: fikció és/vagy valóság?	35
4. Tipizálás és tanulságai	42
II. TÖRTÉNETÍRÁS ÉS TÖRTÉNELMI REGÉNY	47
1. A történelem fogalmának átalakulása és a történelmi regény születése	47
2. A történetírás művészi-leíró modellje és a történelmi regény	53
3. A tudományos történetírás-modell narrativista kritikája: a történelmi regény és a narratív történetírás megkülönböztető jegyei.....	70
4. Történettudomány kontra történelmi regény: a műfaj néhány jellegadó poétikai vonása	93
III. EPOSZ ÉS TÖRTÉNELMI REGÉNY.....	112
1. Az eposz és a regény funkcióváltása	112

2. Eposz és történelmi regény: a múlt-jelen viszony megváltozása 115
3. A történelmi regény és a kulturális emlékezet..... 126

IV. KI- ÉS ELŐRETEKINTÉS: A TÖRTÉNELMI REGÉNY REPREZENTÁCIÓS ÉS ALLEGORIZÁCIÓS TELJESÍTMÉNYÉNEK KÉRDÉSEI A *ZORD IDŐ* RECEPCIÓJÁNAK TÜKRÉBEN 135

1. A történetírás és a történelmi regény viszonyának megítélése a 19. század második harmadának magyar kritikai diskurzusaiban 136
2. A történetírás és a történelmi regény viszonyának megítélése a 19. század pozitivisták megközelítéseiben és a *Zord idő* 20. századi recepciójában 153

Második rész

DRÁMAISÁG ÉS TRAGIKUM KEMÉNY ZSIGMOND TÖRTÉNELMI REGÉNYEIBEN

I. A KEMÉNY-REGÉNYEK DRÁMAISÁGÁNAK ÉS TRAGIKUMÁNAK NÉHÁNY KÉRDÉSE – KRITIKATÖRTÉNETI KONTEXTUSBAN 169

1. A regény és a dráma ötvöződése: műfajelméleti kontextus 170
2. A regény és a dráma ötvöződése: műfajtörténeti kontextus 184
3. A tragikum kontextusai I. – a 19. századi „vétség-elvű” tragikumfelfogás és a Kemény-regények tragikuma 200

II. „*Anyai szeretet ez, mely a bánatost elringatja*” KEMÉNY ZSIGMOND REGÉNYEINEK TRAGIKUMÁRÓL 226

1. A tragikum mibenlétéről 226
2. Utak a modernizált, regényesített tragikumhoz 237

3. Új tragédia- és tragikumkoncepció a 19. században 242
4. A Kemény-regények tragikuma 252

Harmadik rész
SZÖVEGELEMZÉSEK

I. „*Ki fejti meg a gondviselés talányait?*” DRÁMAISÁG ÉS TÖRTÉNELMI REGÉNY KEMÉNY ZSIGMOND: *ÖZVEGY ÉS LEÁNYA* 259

1. Drámaiság és történelmi regény 259
2. Drámai strukturáló elvek az *Özveggy és leányában* 269
3. Tarnócziné, a keresztyén Médeia 285
4. Tragikum az *Özveggy és leányában* 296

II. „*El van tévesztve egész életünk!*” SZUBJEKTUMFILOZÓFIA ÉS TÖRTÉNELMI REGÉNY KEMÉNY ZSIGMOND: *A RAJONGÓK* 318

1. A szubjektumprobléma kiéleződése a 19. század közepén 318
2. A letűnt korabeli életvilág, mint létmodell: mimézis és allegória 332
3. A rajongás létállapota 343
4. A regény tragikuma 360

III. „*Elhagyva van, aki elhagyja magát*” NEMZETI IDENTITÁSTUDAT ÉS TÖRTÉNELMI REGÉNY KEMÉNY ZSIGMOND: *ZORD IDŐ* 367

1. A *Zord idő* mimetikus és allegorikus struktúrái 367
2. Az irónia változatai a *Zord időben* 393

Irodalom- és rövidítésjegyzék 411

Névmutató 449